

Tilbud til dig, der har arvelig risiko for bryst- og æggestokkræft på grund af en variant i et BRCA-gen

Denne pjece er til dig, fordi der i din familie er påvist en arvelig variant i et såkaldt BRCA-gen. Pjecen er tænkt som et supplement til den mundtlige information, som du har fået på Klinisk Genetisk Afdeling.

GENETISK RISIKOVURDERING

En BRCA-gentest kan ikke vise, om man har kræft. Den kan vise, om man har en øget risiko for at udvikle kræft. En kvinde, som har en BRCA-variant, har en øget risiko for bryst- og æggestokkræft, men ikke alle kvinder, der har en BRCA-variant, vil udvikle kræft. Risikoen for at udvikle kræft afhænger blandt andet af kvindens alder.

For en ung kvinde med en BRCA-variant er risikoen for at udvikle brystkræft i løbet af livet typisk høj, ofte over 50%. Risikoen for æggestokkræft er også forøget. For en ung kvinde med en BRCA-variant kan risikoen i løbet af livet være 20-50%.

Ofte giver det mere mening at se på risikoen i et kortere tidsrum, fx risikoen for at få brystkræft 'de næste 10 år'. Fx er risikoen for brystkræft 'de næste 10 år' lavere for en 20-årig kvinde end for en 40-årig kvinde. På Klinisk Genetisk Afdeling vurderes den enkelte kvindes risiko blandt andet ud fra, hvilken BRCA-variant der nedarves i familien, forekomsten af kræft i familien og kvindens alder.

Risiko for kræft

Man kan tale om risiko for kræft på forskellige måder. I nogle situationer taler man om risikoen for at have kræft her og nu. I andre situationer taler man om risikoen for at få kræft. Når vi taler om en øget risiko, taler vi om risikoen for at få kræft.

BRCA-generne

Der findes to BRCA-gener: BRCA1 og BRCA2. I din familie er der en variant i enten BRCA1 eller BRCA2.

Et menneske har to udgaver af hvert gen. Den ene har man arvet fra sin far, den anden fra sin mor.

Hvis ens far eller mor bærer en variant i den ene udgave af et BRCA-gen, har man 50 % risiko for at have arvet denne.

Hvis man ikke selv har arvet BRCA-varianten, kan ens børn heller ikke arve den.

DISSE MULIGHEDER HAR DU

På grund af din øgede risiko for at udvikle bryst- og æggestokkræft har du en række forebyggende muligheder. Dem kan du læse mere om herunder.

Brystkontrol

Kvinder med en BRCA-variant anbefales årlig mammografi og brystundersøgelse fra 30- til 70-årsalderen. Herefter anbefales mammografi hvert 2. år.

Regelmæssige undersøgelser forebygger ikke brystkræft, men anbefales med henblik på, at eventuelle kræftknuder opdages så tidligt, at der er bedre behandlingsmuligheder. Du bør derfor kontakte din egen læge, hvis du selv opdager forandringer i dit bryst.

Forebyggende fjernelse af brystvævet

I stedet for at følge brystkontrollerne vælger nogle kvinder med en BRCA-variant at få foretaget forebyggende fjernelse af brystvævet.

Hvis du ønsker at vide mere om forebyggende fjernelse af brystvævet og plastiskirurgisk rekonstruktion, kan lægen på Klinisk Genetisk Afdeling henvise dig til en konsultation hos en bryst-/plastikkirurg.

Forebyggende fjernelse af æggestokkene

Kvinder med en BRCA-variant anbefales en forebyggende fjernelse af æggestokkene og æggelederen, når de har fået de børn, som de ønsker. Hvis operationen foretages før overgangsalderen, nedsættes risikoen for brystkræft måske også.

Hvis du får æggestokkene fjernet før overgangsalderen, vil operationen medføre, at du kommer i overgangsalderen. For at minimere bivirkninger ved en tidlig overgangsalder kan du få hormonerstatningsbehandling. Det kan du få mere at vide om på Gynækologisk Afdeling.

Kontrol af æggestokkene

Kvinder, der som ikke ønsker at få fjernet æggestokkene forebyggende, kan få foretaget en årlig ultralydsskanning af æggestokkene og målt stoffet CA125 i blodet fra 30-års-alderen. Disse kontroller er ikke de samme som underlivskontrollerne for livmoderhalskræft.

Det er usikkert, om kontrol af æggestokkene påvirker risikoen for at dø af æggestokkræft.

P-piller

P-piller fører på kort sigt til en let øgning af risikoen for brystkræft. P-piller nedsætter derimod risikoen for æggestokkræft. Dette gælder formentlig også kvinder med en BRCA-variant.

HVIS DU ER MAND

I sjældne tilfælde kan mænd også få brystkræft. Mænd med en BRCA-variant har en øget risiko for brystkræft, men risikoen er ikke så høj, at man anbefaler regelmæssig brystkontrol.

Forskningsresultater tyder på, at nogle mænd med en BRCA-variant har en øget risiko for prostatakkræft (kræft i blærehalskirtlen). Der er ikke sikker viden om, hvor stor risikoen er, og om kontrollerne nedsætter risikoen for at dø af prostatakkræft. Der er derfor ikke nogen officiel anbefaling af kontrolundersøgelser i Danmark. Men nogle mænd med en BRCA-variant vælger at få foretaget en årlig blodprøvekontrol – en såkaldt PSA-måling – hos deres egen læge fra cirka 40-års-alderen.

VÆR OPMÆRKSOM PÅ

Hvis du vil tegne forsikring og pension

Ved tegning af forsikring og pension gælder følgende:

- Lov om forsikringsaftaler § 3 a og
- Lov om tilsyn med firmapensionskasser § 9 a.

"Selskabet må ikke i forbindelse med eller efter indgåelse af aftaler efter denne lov anmode om, indhente eller modtage og bruge oplysninger, der kan belyse en persons arveanlæg og risiko for at udvikle eller pådrage sig sygdomme, herunder kræve undersøgelser, som er nødvendige for at tilvejebringe sådanne oplysninger. Det gælder dog ikke oplysninger om den pågældendes nuværende eller tidligere helbredstilstand".

Du kan læse mere om reglerne her:

www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=143090

www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=173086

www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=180534

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Klinisk Genetisk Afdeling

Tlf. 97 66 49 99

klin.gen@rn.dk